

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ СПОРТИВНОЇ ГІМНАСТИКИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Спортивна гімнастика є одним з самих популярних видів олімпійської програми. За даним Міжнародної федерації гімнастики (ФІЖ) до її складу входять 124 національних федерації майже усіх континентів світу, які вирішують завдання розробки правил, регламенту, організації, проведення міжнародних змагань і турнірів, популяризації виду спорту тощо. Разом з тим, спортивна гімнастика є популярним в нашій країні засобом оздоровлення широких верств населення, виховання у людей навичок здорового способу життя. Особливо це стосується спрощеної класифікаційної програми категорії "Б", яка є доступною для дітей і дорослих. Універсальність цієї програми дозволила широко використовувати її в навчальних закладах освіти і дає можливість значно підвищити масовість спортивної гімнастики в сучасних умовах.

В.М.Смолевським і Ю.К.Гавердовським (1999) визначені основні фактори функціонування спортивної гімнастики, до числа яких відносяться соціальна потреба в гімнастиці, її теоретичні, методичні основи, наявність тренерських кадрів, контингент тих, що займаються даним видом спорту, організація навчальної роботи, матеріально-технічна база, матеріальні і моральні стимули, національні традиції. Тільки у разі комплексного вирішення усіх факторів в країні є можливість досягти високих і стабільних результатів на міжнародній арені.

Аналіз стану спортивної гімнастики на Україні показує, що за останні 10-15 років прослідковуються негативні тенденції у його функціонуванні. Це пов'язано, на нашу думку, з рядом причин, до яких, в першу чергу, слід віднести: відсутність необхідної кількості тренерських кадрів, суттєве зменшення кількісного контингенту тих, що займаються спортивною гімнастикою, а також недоліки в організації тренувальної роботи з ними; недостатнє матеріально-технічне оснащення гімнастичних залів.

Не вдаючись в економічні негаразди сьогодення, конче необхідним постає питання розробки Програми розвитку спортивної гімнастики на Україні і впровадження її основних положень в роботу дитячих дошкільних закладів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, загальноосвітніх шкіл, училищ, технікумів, вузів. Ми вважаємо, що у змісті Програми розвитку спортивної гімнастики повинні знайти своє місце наступні положення:

1. Сприяти збільшенню кількості товариств і організацій, що культивують спортивну гімнастику в Україні. Так, наприклад, на сьогоднішній день у м. Львові існують лише дві школи, які культивують цей вид спорту (СДЮШОР 8 СКА і СДЮШОР "Будівельник"). Катастрофічне становище з чоловічою спортивною гімнастикою. З гімнастами-юнаками в місті працює лише один тренер. Відсутність конкуренції призвела до того, що участь у змаганнях міського і обласного рівнів практично не викликає інтерес у спортсменів і зацікавлених осіб.

2. Відновити в загальноосвітніх школах і ВНЗ різних рівнів акредитації повноцінне проходження учнями і студентами розділу "Гімнастика" навчальної програми і довести якість проведення занять до належного рівня. Проведене опитування показало, що приблизно 90% студентів інституту фізичної культури засвідчили, що розділ "гімнастика" навчальної програми в школах різних причин не проводився. І тільки в інституті студенти отримали інформацію і запас необхідних навичок з даної спортивної дисципліни.

3. У спортивних комплексах ВНЗ різних рівнів акредитації і загальноосвітніх школах відкрити секції спортивної гімнастики і проводити в них роботу відповідно до класифікаційної Програми масової гімнастики категорії „Б”. Такі секції досить плідно працювали у м. Львові з 1985 по 1989 рр. Майже всі ВНЗ міста мали можливість готувати і виставити свої збірні команди для участі у студентських змаганнях обласного рівня.

4. В спортивних товариствах, де культивується гімнастика, створити необхідні можливості для продовження занять спортсменам, які за різними причинами втратили перспективність в плані досягнення високих спортивних результатів. Для таких спортсменів організувати спеціальні групи роботи в яких, переважно, буде проводитись за програмою масової гімнастики категорії „Б”. Продовження роботи з такими спортсменами дозволить покращити профорієнтаційну роботу і призведе до більш якісного відбору абітурієнтів для наступного вступу в інститут на кафедру теорії методики гімнастики.

5. В обласний календар проведення спортивних змагань внести масові змагання зі спортивною гімнастикою категорії „Б”, які проводити серед загальноосвітніх шкіл і ВНЗ різних видів акредитації

... стимулювати викладачам-тренерам, що є спеціалістами з гімнастики і викладають у ВНЗ ... спорту, для їх повернення до виконання обов'язків відповідно отриманій в інституті ... спеціалізації.

7. ВНЗ різних видів акредитації і загальноосвітні школи забезпечити необхідним інвентарем ... з масової гімнастики (гімнастичні мати, гімнастичні прилади тощо). Це є ... питанням, що стоїть на сьогодні. Переважна більшість інвентарю для навчального ... гімнастики у різних навчальних закладах освіти давно вийшла з ладу, а новий практично не ...

8. В області ДЮСШ і СДЮШОР області створити рівні можливості для роботи відділень з ... статі. Оцінку діяльності ДЮСШ і СДЮШОР проводити відповідно до результатів ... різних вікових груп і статі (як за програмою для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ, ... масової гімнастики категорії „Б”). Це пов'язано з тенденцією до суттєвого ... у ДЮСШ і СДЮШОР відділень, в яких займаються дівчатка.

9. ДЮСШ і СДЮШОР області забезпечити сучасним гімнастичним обладнанням. Це ... обладнання як для досвідчених спортсменів і спортсменок, так і початківців. На ... день ні одна ДЮСШ, або СДЮШОР міста Львова і області не мають необхідного для ... проведення навчально-тренувального процесу зі спортивної гімнастики обладнання. Ті ... яких тренуються юні гімнасти, є технічно застарілими. Підвищувати на них рівень ... майстерності, що відповідав би міжнародним стандартам, практично не можливо. ... гімнастичні елементи у виконанні чемпіонів змагань різного рівня – прямий результат ... можливостей спортсменів і спортсменок завдяки новим конструктивним особливостям ...

10. Потребує заміни обладнання для забезпечення безпеки та зняття негативних емоцій під час ... ризикованих елементів і з'єднань (тренажери, різного типу лонжі, поролонові мати і ями з ... тощо). Модернізовані тренажерні пристосування, що зменшують під час виконання вправ ... на суглоби і зв'язки спортсменів, дають можливість менше втомлюватись і в значній ... збільшувати число повторень вправ у тренувальних заняттях, що є необхідним атрибутом у ... фізичного і технічного рівнів підготовленості.

11. Розробити форми матеріального і морального стимулювання тренерів за успіхи у роботі. ... стимулюватися повинні і самі спортсмени вищих розрядів. Реалізація цього положення ... тим, що гімнасти і гімнастки вищих розрядів під час двох - трьохразових занять на день ... досягнення високого спортивного результату, постійно знаходяться в ситуаціях підвищеного ... отримати травму і спричинити шкоду здоров'ю, зазнають негативну дію високих психічних і ... навантажень на організм. Необхідність матеріального стимулювання пов'язана зі ... комерціалізації і професіоналізації спорту вищих досягнень.

12. Створити можливості для повноцінного проведення з юними гімнастами перехідного ... тренувального циклу, який, як правило, відбувається в умовах літнього оздоровчого ... табору. Практика роботи з юними гімнастами показала, що ті спортсмени, які в ... умовах спортивно-оздоровчого табору пройшли програму перехідного періоду, на більш ... функціональному рівні розпочинають новий навчальний рік.

13. Забезпечити методичні кабінети ДЮСШ і СДЮШОР області достатньою кількістю ... матеріалу про систему тренувального процесу гімнастів і гімнасток країн ближнього ... зарубіжжя, сучасною спеціальною літературою, надати тренерам можливість ... Інтернету. Ці заходи необхідні, перш за все, для підвищення теоретичного ... підготовленості юних гімнастів і гімнасток. Адже вже більше п'ятнадцяти років не виходить у ... звуково-практичний журнал "Гімнастика", на сторінках якого знаходили місце найсучасніші ... методичні розробки та передовий практичний досвід кращих фахівців. Це питання є ... також тому, що переважна більшість наших тренерів і спеціалістів галузі працюють нині ... України і спостерігати за технологією та результатами їх роботи є неможливим.

14. Забезпечити проходження тренерським складом різних форм підвищення кваліфікації ... раз на 3 роки). На сьогоднішній день увійшли у минуле багато форм підвищення кваліфікації ... тренерів, а ті, що залишились, вимагають суттєвого їх переосмислення і удосконалення. Саме курси ... кваліфікації тренерських кадрів при інститутах фізичної культури, що будуть працювати ... програмами, складеними з урахуванням побажань практиків, дадуть можливість зробити значний ... у цьому напрямку.

15. ДЮСШ і СДЮШОР здійснювати профорієнтаційну роботу серед спортсменів-учнів ... старших класів загальноосвітніх шкіл, детально знайомити їх з професією тренера зі спортивної ...

гімнастики, активно залучати до виконання обов'язків помічника тренера в роботі з групою початкової спортивної підготовки.

15. Створити групу для наукового забезпечення навчально-тренувального процесу збірної команди області зі спортивної гімнастики. В обов'язки цієї групи повинно входити, перш за все, наукове забезпечення управління тренувальним процесом, розподіл навантажень в період тренувального циклу, контроль за станом технічної і спеціальної фізичної підготовленості. виключається можливість наукового сприяння роботі тренера і на інших напрямках і етапах її роботи. Слід зазначити, що з середини 50-х років до початку 90-х минулого століття в цьому напрямку досить плідно працювали зі збірними командами різного масштабу зі спортивної гімнастики як окремі науковці так і цілі бригади. Результати цієї роботи завжди приносили позитивний практичний ефект.

16. Складати і в повній мірі реалізовувати Угоди про творчу співпрацю між ДЮСШ і СДЮШОР області зі спортивної гімнастики і ЛДДФК. В зміст таких угод повинні входити різноманітні спортивно-масові спільні заходи, надання практичної допомоги в організації проведення навчально-тренувального процесу, сумісне проведення науково-практичних конференцій, семінарів і т.п.

Наведені вище положення є лише частиною тих заходів, які необхідно впровадити в життя. Вони стосуються, переважно, загальноосвітніх шкіл і ВНЗ освіти. Практична реалізація цих заходів, як і заходів, пов'язаних з проблемами і пропозиціями з їх вирішення у ДЮСШ і СДЮШОР, що увійдуть у зміст Програми з розвитку спортивної гімнастики у Львівській області, повинні сприяти покращенню стану цього виду спорту, формуванню у людей здорового способу життя.

Література

1. Смолевский В.М., Гавердовский Ю.К. Спортивная гимнастика. – Киев: Олимпийская литература, 1999. – 462с.
2. Гимнастика : Под редакцией М.Л.Журавина, Н.К.Меньшикова. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 448с.
3. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте: Учебник для студентов вузов физического воспитания и спорта. – Киев: Олимпийская литература, 1997. – 583с.

К.Г.ПЕТРЕНКО, Ю.В.ГУЛЬОВАТ

ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДУ СТУДЕНТОК ЛДФК, ЩО СПЕЦІАЛІЗУВАЛИСЯ З ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ, В ПЕРІОД З 1946 ПО 2004 РОКИ

Художня гімнастика на Україні відноситься до найбільш популярних видів спорту, має свої традиції і авторитет на міжнародній арені. Разом з тим, цей вид спорту дедалі стає активним засобом оздоровлення населення, формування у людей здорового способу життя. Художня гімнастика також сприяла активному розповсюдженню серед населення країни різноманітних оздоровчих напрямків (ритмічної гімнастики, класичної аеробіки, танцювальної аеробіки, аеробіки з використанням різноманітних предметів і пристосувань тощо). Практично в кожному місті нашої держави активно функціонують спортивні школи з художньої гімнастики, різноманітні секції оздоровчої спрямованості для різних верств населення. Саме тому система підготовки тренерів і спеціалістів художньої гімнастики постійно удосконалюється. Цьому процесу сприяють науково-методичні дослідження спеціалістів і провідних тренерів ((Т.С.Лисицкая, 1982; Р.Ш.Гулбани, 1986; Т.С.Лисицкая, И.А.Буларина, 1995; Шельчук Н.О., Леонова В.А., 2004 та ін.). Так, за даними В.А.Леонової (2004) кількість тільки дисертаційних досліджень з різних питань теорії і методики художньої гімнастики в період з 1946 по 2001 р. перевищила цифру 77. В значній мірі завдяки саме цьому фактору, а також фаховості тренерів, починаючи з 1991 р., наші спортсменки досягли великих успіхів на міжнародній арені (чемпіонами і призерами Олімпійських Ігор, чемпіонатів Світу і Європи ставали О.Тимошенко, О.Скалдін, К.Серебрянська, О.Вітриченко, А.Безсонова та ін.).

Переважає більшість тренерів, що працюють зі спортсменками з художньої гімнастики в Україні, є випускницями різних років інститутів фізичної культури. Як правило, це спеціалісти з високим рівнем спортивної кваліфікації (в більшості - майстри спорту). Їх робота проходила в конкурентних умовах, що сприяють педагогічному росту і авторитету в колективі, творчому взаємозбагаченню.